

Beslutsfattare:	Rektor	Beslutsdatum:	2024-02-12
Dokumenttyp:	Riktlinjer	Träder i kraft:	Omgående
Giltighetstid:	Tillsvidare		
Dokument som upphävs:	Riktlinjer för elektronisk publicering av avhandlingar, uppsatser och examensarbeten, Dnr 1324-04		

Riktlinjer för elektroniskt tillgängliggörande av avhandlingar och examensarbeten vid Luleå tekniska universitet

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
1. INLEDNING	3
1.1 ÖPPET TILLGÄNGLIG PUBLICERING - SYNLIHET OCH SPRIDNING	3
1.2 DOKUMENTETS SYFTE	3
1.3 AVGRÄNSNINGAR	4
2. ELEKTRONISKT TILLGÄNGLIGGÖRANDE AV AVHANDLINGAR OCH EXAMENSARBETEN FRAMSTÄLLDA VID LULEÅ TEKNISKA UNIVERSITET	4
2.1 REGISTRERING AV VERKET	4
2.1.1 <i>Examensarbeten</i>	5
2.2 ELEKTRONISK ARKIVERING OCH UTLÄMNINGSPLIKT	5
2.3 PUBLICERING AV VERKET	5
2.3.1 <i>Avhandlingar</i>	5
2.3.2 <i>Examensarbeten</i>	6
2.3.3 <i>Undantag från öppet tillgänglig publicering</i>	6
3. ADMINISTRATIVA RUTINER	7
3.1 AVHANDLINGAR	7
3.2 EXAMENSARBETEN	8

1. Inledning

I regeringens målsättning för öppen vetenskap fastställs att alla publikationer som är ett resultat av forskning finansierad med offentliga medel ska vara omedelbart öppet tillgängliga från år 2021¹. Luleå tekniska universitet verkar för att värna ett öppet vetenskapssamhälle och principen om öppen vetenskap, vilket tydliggörs i universitetets Publiceringspolicy². Forskning som bedrivs vid universitetet ska göras så öppet tillgänglig som möjligt, både för forskarsamhället och för allmänheten. Den elektroniska publiceringen av avhandlingar och examensarbeten är en viktig del i att göra resultat av forskning och studier vid universitetet tillgängliga och återanvändbara.

1.1 Öppet tillgänglig publicering - synlighet och spridning

De publikationer som registreras och publiceras i publikationsdatabasen kommer att indexeras och vara sökbara i sökmotorer som exempelvis Google. Avhandlingar och examensarbeten blir även sökbara i den svenska forskningsdatabasen SwePub, den akademiska databasen BASE samt WorldCat, den största bibliotekskatalogen globalt sett. Avhandlingar kommer också att vara sökbara i avhandlingsdatabasen DART-Europe. Sökträffarna dirigeras till den beskrivning som registrerats och som visas i DiVA.

Öppen publicering av avhandlingar och examensarbeten innebär:

- Tillgängligheten ökar, flera kan ta del av resultatet av studien respektive forskningsresultaten
- Ökad tillgänglighet leder till att flera kan bygga vidare på resultaten
- Forskningsutvecklingen kan snabbas på
- Ökad tillgänglighet kan också leda till minskad onödig upprepning av forskning
- Ökad tillgänglighet möjliggör fler och tidigare citeringar
- Större synlighet kan främja den professionella karriären

1.2 Dokumentets syfte

Riktlinjerna syftar till att tydliggöra processen för elektroniskt tillgängliggörande av avhandlingar och examensarbeten som framställs vid universitetet. Detta för att bidra till att universitetets forskningsresultat ska vara så tillgängliga som möjligt. Dokumentet beskriver elektronisk registrering, publicering och arkivering samt belyser inskränkningar och

---

¹ Prop. 2020/21:60 *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

² Publiceringspolicy för Luleå tekniska universitet (Dnr LTU-368-2022).

begränsningar som måste beaktas på grund av upphovsrättsanspråk och sekretesskäl.

Riktlinjerna ersätter tidigare gällande styrdokument för Luleå tekniska universitet rörande elektronisk publicering i universitetets publikationsdatabas³.

1.3 Avgränsningar

De verk som avses i dessa riktlinjer är publikationer som är underlag för examination inom utbildning på forskarnivå samt på grundläggande och avancerad nivå där Luleå tekniska universitet är utgivare, närmare bestämt avhandlingar och examensarbeten.

Det elektroniska tillgängliggörandet sker i universitetets publikationsdatabas (DiVA).

2. Elektroniskt tillgängliggörande av avhandlingar och examensarbeten framställda vid Luleå tekniska universitet

Elektroniskt tillgängliggörande i publikationsdatabasen innefattar tre moment:

- Registrering av verket där titel, författare, nyckelord och abstract framgår
- Lagring av ett arkivexemplar
- Publicering av verket

2.1 Registrering av verket

Alla avhandlingar och examensarbeten utgör upprättade respektive inkomna handlingar till myndigheten/universitetet som ska registreras inför arkivering. Registrering sker i universitetets publikationsdatabas DiVA. Registrering innebär att verket beskrivs utifrån viss information, så kallad metadata. Registrering av metadata ska innefatta information om titel, författare, nyckelord och abstract. Metadata om ett verk som är registrerat i publikationsdatabasen är normalt öppet sökbart och tillgängligt.

Doktoranden/licentiaten/studenten, nedan benämnd upphovspersonen, ska göra erforderliga sekretessmässiga, personuppgiftsrelaterade och övriga överväganden vid formulering av abstract för att säkra att registreringen, innefattande metadata kan göras öppet tillgänglig i publikationsdatabasen.

---

³ Riktlinjer för elektronisk publicering av avhandlingar, uppsatser och examensarbeten vid LTU (Dnr 1324-04).

2.1.1 Examensarbeten

Handhavandet av ett examensarbete, vars registrering inte ska vara öppet tillgänglig, görs av utbildningsadministratör enligt rutiner i avsnitt 3.2, på särskild anmodan från student.

2.2 Elektronisk arkivering och utlämningsplikt

Luleå tekniska universitet lyder som statlig förvaltningsmyndighet under offentlighetsprincipen som regleras i tryckfrihetsförordningen (TF, 2 kap. 1 §) och medför rätt för allmänheten att ta del av allmänna handlingar. En avhandling som framställts vid universitetet likväl som ett examensarbete som inlämnats är en upprättad respektive en inkommen allmän handling vid myndigheten. Det krävs att dessa handlingar registreras och arkiveras. Detta innebär också att universitetet har en skyldighet att vid begäran från allmänheten lämna ut handlingen i fråga i sin helhet efter sekretessprövning och i förekommande fall med maskering av delar som omfattas av sekretess.

De verk som åsyftas här ska arkiveras med stöd av Arkivlagen (SFS 1990:782) och i enlighet med fastställda rutiner. Universitetets publikationsdatabas utgör det elektroniska arkivet för publikationer och därför ska avhandlingar samt examensarbeten i fulltext laddas upp och arkiveras där.

2.3 Publicering av verket

Huvudregeln är att examensarbeten och avhandlingar ska publiceras omedelbart öppet tillgängligt utifrån principen om öppen tillgång. Upphovspersonen har upphovsrätten till verket i egenskap av författare, och har därmed rätt att avstå publicering baserat på vissa undantag. I detta avsnitt beskrivs hur publicering av avhandlingar och examensarbeten ska genomföras samt vilka undantag som gäller.

2.3.1 Avhandlingar

Publicering av avhandlingar (monografi och sammanläggningsavhandling) ska normalt ske i fulltext. Detta för att möjliggöra en tillfredsställande granskning av avhandlingen inför disputation/licentiatseminarium, för ökad synlighet och för att tillgängliggöra uppnådda forskningsresultat. Den version av avhandlingen som publiceras ska vara densamma som den som doktoranden/licentiaten disputerar/examineras på.

2.3.1.1 Begränsad publicering och embargotid

Upphovspersonen avgör i vilken omfattning verket ska publiceras. Om avhandlingen innehåller opublicerade manuskript, eller om upphovspersonen har ingått/inom kort avser ingå ett publiceringsavtal för en artikel, kan den så kallade kappan publiceras i stället. Luleå tekniska universitet tillämpar i dessa fall embargotid för fulltextpublicering vilket innebär

att avhandlingen publiceras i sin helhet vid en senare bestämd tidpunkt. Embargotiden sätts som standard till 18 månader. För längre embargotid så krävs att doktoranden/licentiaten meddelar det till universitetsbiblioteket. Upphovspersonen har rätt att avstå från publicering av avhandlingens kapp respektive fulltexten i DiVA, om något av de undantag som framgår i avsnitt 2.3.3 föreligger.

2.3.2 Examensarbeten

Huvudregeln för examensarbeten vid Luleå tekniska universitet är att dessa ska publiceras i fulltext, öppet och tillgängligt för alla. Den version av examensarbetet som laddas upp ska vara den som examinator slutgiltigt godkänt. Upphovspersonen har rätt att avstå från öppen publicering i DiVA, om något av de undantag som beskrivs i avsnitt 2.3.3 föreligger.

2.3.3 Undantag från öppet tillgänglig publicering

Undantag från öppet tillgänglig publicering av en avhandling, del därav eller ett examensarbete gäller:

- Om upphovspersonen åberopar sin rätt att avstå publicering utifrån upphovsrättsliga utgångspunkter (se avsnitt 2.3.3.1).
- Vid arbeten med helt eller delvis sekretessbelagd information eller då forskning har varit förlagd vid extern verksamhet eller i samverkan med extern part, där denna verksamhet eller part har uppställt sekretesskrav. Detta ska vara tydlig dokumenterat och diariefört. Upphovspersonen har upplysningsplikt kring sekretessbelagda arbeten gentemot universitetet.
- I andra situationer, exempelvis:
  - Då upphovspersonen har skyddad identitet eller skyddade personuppgifter i annan form.
  - Där företag eller privatpersoner kan identifieras eller exponeras på ett besvärande sätt eller i strid med hur personuppgifter ska behandlas utifrån dataskyddsförordningen (GDPR)⁴

2.3.3.1 Upphovspersonens rättigheter och skyldigheter

Upphovsrättslagen (SFS 1960:729) innebär rätt för upphovspersonen att själv besluta över användandet och distributionen av verket. Upphovspersonen har således exklusiv rätt att förfoga över verket och avgör om verket ska publiceras i sin helhet, delvis eller inte alls i publikationsdatabasen.

---

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 (Allmän dataskyddsförordning - General Data Protection Regulation).

Vid publicering i DiVA gäller de av DiVA fastställda publiceringsvillkoren som reglerar universitetets respektive upphovspersonens rättigheter och skyldigheter. Där berörs bland annat upphovspersonens skyldighet att ta del av villkoren och dennes ansvar rörande rättigheter att publicera verket, liksom universitetets skyldighet att ta bort ett verk som bryter mot publiceringsvillkoren. Upphovspersonen tar vid publiceringen ställning till villkoren och därmed hur verket ska offentliggöras.

Vidare har upphovspersonen ett ansvar för att redovisa källor och annat material som har nyttjats i arbetet på ett korrekt vis. Utomstående upphovspersoner vars material är nyttjat till ett verk ska få erkännande för sitt arbete. För nyttjande av utomstående upphovspersons upphovsrättsligt skyddade material såväl i skrift som i form av bild-, film- och musikmaterial krävs, undantaget citaträtten, sådan upphovspersons tillstånd.

3. Administrativa rutiner

Vid registrering, arkivering och publicering av avhandlingar och examensarbeten i publikationsdatabasen bistår universitetsbiblioteket och utbildningsadministratörer doktoranden/licentiaten respektive studenten i processens olika delar.

3.1 Avhandlingar

Avhandlingar ska finnas tillgängliga senast tre terminsveckor före disputation/licentiatseminarium enligt Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Luleå tekniska universitet⁵.

Tillgängliggörandet går till på följande sätt:

Doktoranden/licentiaten ska registrera ett underlag för en metadatapost för avhandlingen i universitetets publikationsdatabas, senast åtta terminsveckor före datumet för disputation/licentiatseminarium. När posten är registrerad tilldelar universitetsbiblioteket avhandlingen ISBN-nummer.

Senast tre terminsveckor innan datumet för disputation/licentiatseminarium ska avhandlingen vara publicerad. Doktorand/licentiat ansvarar för att avhandlingen tillgängliggörs i tid, för att ta ställning till publiceringsvillkoren samt för att meddela universitetsbiblioteket hur avhandlingen ska publiceras elektroniskt. Universitetsbiblioteket svarar för arkivering och publicering av avhandlingen. Det upphandlade tryckeriet ansvarar

---

⁵ Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Luleå tekniska universitet (Dnr LTU-4085-2021).

för tryckning och leverans. Det enda obligatoriska tillgängliggörandet av avhandlingar sker elektroniskt i publikationsdatabasen, så kallad e-spikning.

Doktorsavhandlingar (ej licentiatavhandling) kan även spikas i tryckt form, det är frivilligt och avgörs av doktoranden själv. Spikningsceremonin bokas och genomförs på olika sätt på olika campusorter, information finns på Luleå tekniska universitets webbplats.

3.2 Examensarbeten

Examensarbetet ska vara klart och godkänt av examinator när studenten registrerar det i DiVA.

Studenten registrerar publikationen samt godkänner publiceringsvillkoren för fulltextpublicering alternativt arkiverar fulltexten. Utbildningsadministratör bistår studenten i samband med registreringen och kontrollerar registreringen innan den tillgängliggörs. Vill studenten åberopa undantag från öppet tillgänglig registrering ska kontakt tas med utbildningsadministratörer för handläggning i särskild ordning.